

контролю й максимального використання адміністративної правосуб'єктності органами місцевого самоврядування України.

ЩОДО НАДАННЯ БЕЗОПЛАТНОЇ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ

Пчелін Віталій Борисович

кандидат юридичних наук, Харківський національний університет внутрішніх справ

Рішенням Конституційного Суду України встановлено, що право на правову допомогу – це гарантована Конституцією України можливість фізичної особи одержати юридичні (правові) послуги [1]. Стаття 59 Конституції України гласить, що кожен має право на правову допомогу. У випадках, передбачених законом, ця допомога надається безоплатно [2]. Вказане конституційне положення знайшло своє відображення й в Кодексі адміністративного судочинства України (далі – КАС України). Так, відповідно до ст. 16 КАС України кожен має право користуватися правовою допомогою при вирішенні справ в адміністративному суді, яка надається в порядку, встановленому законом. Для надання правової допомоги при вирішенні справ у судах в Україні діє адвокатура [3]. Однак, у зв'язку з тим, що вартість послуг адвоката зазвичай висока, а тому для більшості громадян не доступна, питання надання безоплатної правової допомоги є дуже актуальним.

Так, відповідно до ч. 3 ст. 16 КАС України суд повністю або частково звільняє особу від оплати правової допомоги і забезпечує надання правової допомоги у випадках та порядку, встановлених законом, якщо відповідний орган відмовив особі у забезпеченні правової допомоги [3]. Своє законодавче закріплення термін «безоплатна правова допомога» отримав у Законі України «Про безоплатну правову допомогу». Відповідно до останнього безоплатна правова допомога – це правова допомога, що гарантується державою та повністю або частково надається за рахунок коштів Державного бюджету України, місцевих бюджетів та інших джерел [4].

При цьому в ст. 13 Закону України «Про безоплатну правову допомогу» зазначено, що складання документів процесуального характеру та здійснення представництва інтересів осіб у судах відноситься до безоплатної вторинної правової допомоги. Безоплатна вторинна правова допомога – це вид державної гарантії, що полягає у створенні рівних можливостей для доступу осіб до правосуддя [4]. З аналізу ст. 14 Закону України «Про безоплатну правову допомогу» можна зробити висновок,

що правом на безоплатну вторинну допомогу в адміністративному судочинстві наділені такі категорії осіб:

1) особи, які перебувають під юрисдикцією України, якщо середньомісячний сукупний дохід їхньої сім'ї нижчий суми прожиткового мінімуму, розрахованого та затвердженого відповідно до Закону України «Про прожитковий мінімум» для осіб, які належать до основних соціальних і демографічних груп населення, інваліди, які отримують пенсію або допомогу, що призначається замість пенсії, у розмірі менше двох прожиткових мінімумів для непрацездатних осіб [4]. З цього приводу слід зазначити, що відповідно до ст. 3 Сімейного кодексу України сім'ю складають особи, які спільно проживають, пов'язані спільним побутом, мають взаємні права та обов'язки [5]. Прожитковий мінімум, відповідно до ст. 4 Закону України «Про прожитковий мінімум», щороку затверджується Верховною Радою України в законі про Державний бюджет України на відповідний рік [6]. Станом на сьогоднішній день, згідно зі ст. 21 Закону України «Про Державний бюджет України на 2011 рік», прожитковий мінімум на одну особу становить 934 гривні [7].

2) діти-сироти, діти, позбавлені батьківського піклування, безпритульні діти, діти, які можуть стати або стали жертвами насильства.

3) ветерани війни та особи, на яких поширюється дія Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», особи, які мають особливі заслуги та особливі трудові заслуги перед Батьківщиною, особи, які належать до числа жертв нацистських переслідувань стосовно питань, пов'язаних з їх соціальним захистом [4].

4) громадяни держав, з якими Україна уклала відповідні міжнародні договори про правову допомогу, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, а також іноземці та особи без громадянства відповідно до міжнародних договорів, учасником яких є Україна, якщо такі договори зобов'язують держав-учасниць надавати певним категоріям осіб безоплатну правову допомогу.

Отже, у зв'язку з тим, що категорія осіб, яким може бути надана безкоштовна правова допомога, у КАС України не визначено, вважаємо за доцільне доповнити останній нормою, яка б надавала перелік вказаних осіб, або зробити посилання на Закон України «Про безоплатну правову допомогу».

Література:

1. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням громадянина Солдатова Геннадія Івановича щодо офіційного тлумачення положень статті 59 Конституції України, статті 44 Кримінально-процесуального кодексу України, статей 268, 271 Кодексу України про адміністративні правопорушення (справа про право вільного

- вибору захисника): від 16 листоп. 2000 р.: Справа № 1-17/2000 // Офіційний вісник України. – 2000. – № 47. – Ст. 2045.
2. Конституція України: від 28 черв. 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
3. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 6 лип. 2005 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 35–36, 37. – Ст. 446.
4. Про безоплатну правову допомогу: Закон України від 2 черв. 2011 р. // Голос України. – 2011. – № 122.
5. Сімейний кодекс України: Закон України від 10 лют. 2002 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 21–22. – Ст. 135.
6. Про прожитковий мінімум: Закон України від 15 лип. 1999 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 38. – Ст. 348.
7. Про Державний бюджет України на 2011 рік: Закон України від 23 груд. 2010 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 7–8. – Ст. 52.

ДОСВІД РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ ЩОДО АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПАСПОРТНО-ВІЗОВОГО РЕЖИМУ

Семіног Оксана Олександрівна

здобувач кафедри адміністративної діяльності ОВС Харківського національного університету внутрішніх справ

Україна як суверенна, незалежна, демократична держава входить в європейський і світовий правовий простір. Тому завдання побудови української держави як демократичної, соціальної та правової, потребує вивчення і врахування позитивного досвіду нормативно-правової практики передових країн світу з усталеними демократичними традиціями та вироблення власної парадигми активного включення нашої держави до загальносвітового політико-правового простору. Це відноситься і до законодавства щодо забезпечення паспортно-візового режиму, що набули у світі суттєвого розвитку. Розпад Союзу РСР істотно вплинув на розвиток цих процесів у пострадянському просторі. Ця проблема набуває гостроти як у політичному, так і в правовому аспекті.

Актуальність обраної тематики визначається тим, що здійснені за останній час розвиток законодавчої бази правоохоронної діяльності, вдосконалення відомчої нормативної бази, впорядкування структурної побудови системи внутрішніх справ Росії сприяли концентрації посилення ролі органів і установ внутрішніх справ і внутрішніх військ на основних